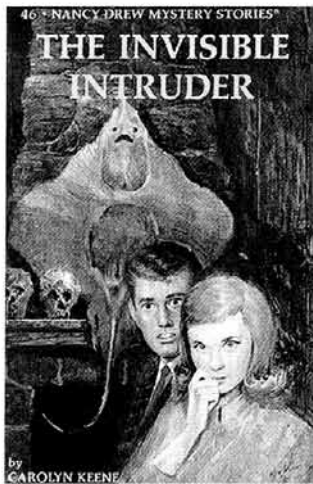

Jules Vernen fanikirje Edgar Allan Poelle.

Neiti Etsivä, aina yhtä nokkelana.

Kate Beaton – kepeä kuvainraastaja

TEKSTI HANNELE RICHERT • PIIRROKSET KATE BEATON

Määrittelemättömässä lähimenneisyydessä joku jakoi linkin sarjakuvasivustolle, jolla oli nokkelan ja vanhahtavan kuuloinen nimi.

Syyllisyys piinaa Raskolnikovia.

Määrittelemättömässä lähi-
menneisyydessä joku jakoi
linkin sarjakuvavivustolle,
jolla oli nokkelan ja van-
hahtavan kuuloinen nimi.
Ensimmäinen strippi ei
ehkä auennut, vaikka teki-
jä kohteliaasti kertoikin asiasta lisää sarjakuvan
alla. Toinen linkitys tutumasta aiheesta ehkä
hymyilytti. Kolmas saikin jo kahvit tirskahta-
maan näppikselle: naisia heittävässä alushou-
sussa **Nikola Teslan** keksintöihin, **Raskolnikov** nä-
kemässä märkää unta tappamastaan muoris-
ta, **Robinson Crusoe** mokeltamassa tyhmyyksiä
Perjantaille.

Sanakirjaselailun jälkeen sivuston nimi *Hark! A vagrant* jäi sen verran hyvin mieleen, että sil-
le osasi etsiä itsekin. Pian jo joka viikko.

Suurin piirtein tällä kaavalla Kanadan Nova
Scotiasta kotoisin oleva **Kate Beaton** (s. 1983)
on noussut suosituksi ja ylistetyksi sarjakuva-
artistiksi.

Beaton opiskeli yliopistossa historiaa ja ant-
ropologiaa. Ensimmäiset sarjakuvat kertoivat
tiedekunnan opettajista, ja ne julkaistiin ai-
nejärjestön lehdessä. Valmistuttuaan Beaton
työskenteli museossa ja teki historia-aiheisia
sarjakuvia vapaa-ajallaan. Hän kuvaa histori-
an ja kirjallisuuden kanonisoituja hahmoja to-
tutusta poikkeavalla tavalla, kuin tekisi pilaa
vanhoista kavereistaan.

Beatonin huumori on piikikästä, muttei
loukkaavaa. *Smithsonian*-lehden haastatte-
lussa hän kertoo huumorin periytyvän koti-
kaupunkinsa kulttuurista. Ihmiset tuntevat
toisensa hyvin eristyneessä 1200 asukkaan
Maboussa ja vitsailevat toistensa inhimillisistä
heikkouksista. Beaton työskentelee samalla ta-
valla: tutustuu aiheeseensa hyvin ja alkaa sit-
ten lempeästi tökkiä sen heikkoja kohtia.

Netti-ilmiöstä ammattilaiseksi

Nykyisin New Yorkissa asuvan taiteilijan sar-
jakuvia ilmestyy New Yorkerin ja Harper'sin
kaltaisissa nimekkäissä lehdissä, ja syksyllä

2011 arvostettu sarjakuvakustantamo Drawn
& Quarterly julkaisi Beatonin toista kirjan.
Hänen ensimmäinen yleisönsä koostui kuiten-
kin lähinnä Facebook-kavereista.

Kaveripiiriin yllyttämänä Beaton alkoi pos-
tailla sarjakuviaan ensin blogipalvelu Livejour-
naliin vuonna 2007. Suurin piirtein kerran vii-
kossa ilmestyneet historialliset hupipläjäykset
saivat nopeasti lisää lukijakuntaa. Läpimurto-
naan Beaton pitää ensimmäistä Tesla-aiheista
strippiä, jonka myötä yleisö kasvoi kertaheitol-
la maailmanlaajuisesti.

Ensimmäisen omakustanteen tuhatkappalei-
nen painos meni kaupaksi yhdessä yössä. Siirty-
minen museotyöntekijästä kokopäiväiseksi sarja-
kuvataiteilijaksi oli mahdollista, koska Beatonin
omintakeista tyyliä rakastava nettiyleisö osti ha-
nakasti myös fanituotteita ja originaaleja.

Osa vanhoista stripeistä on piirretty tietö-
koneella, mikä ei tee oikeutta Beatonin elegan-
tille ja vauhdikkaalle piirrostyylille. Karkeah-
kosta toteutuksesta huolimatta Beatonin vitsit
ovat kuitenkin niin teräviä ja hahmot niin il-
meikkäitä, että sarjakuvat toimivat yhä. Vuosi-
en mittaana piirrookset ovat kehittyneet yksi-
tyiskohtaisemmiksi ja sävykkäämmiksi. Eten-
kin ilmeet ja asennot ovat yksinkertaisen pal-
jonpuhuvia, hahmoissa on rentoa viehkoutta
ja meininki on vauhdikasta.

Vaiivhaista sivistystyötä

Kustantajan sivuilla Beaton toteaa, että hänen
sarjakuviaan voi hyvin lukea tietämättä nii-
den aiheista ennalta mitään. Hänen mukaan-
sa moni lukija pitää siitä, että sarjakuvista voi
oppia jotain uutta. Netissä Wikipedia on vain
klikkauksen päässä, ja vieraammistakin ai-
heista pääsee halutessaan jyvälle helposti. Bea-
ton tuntuu pitävän tätä opettavaisuutta jopa
yhtenä pääasiallisista motiiveistaan sarjakuvi-
en tekemiselle.

Hark! A vagrantin opettavaisuus ei kuiten-
kaan pistä silmään. Strippejä lukee nimen-
omaan viihtymistarkoituksessa, ja hauskuu-
den tajuua yleensä jo ennen tarkempaa pa-

Moni lukija
pitää siitä, että
sarjakuvista
voi oppia
jotain uutta.

neutumista vieraaseen aiheeseen. Viihdyttää
Beaton osaa: hän yhdistää korkeaa ja matalaa,
maailmankirjallisuutta, faktaa ja pieruhuu-
moria yllättävin rytminvaihdoksin.

Beaton paitsi julkaisee netissä myös hakee
suuren osan tiedoistaan sieltä. Toki museovie-
railut kuuluvat tekijän suosikkiaktiviteettei-
hin, mutta internet on nykyisellään sellainen
kultakaivos, että virtuaalinen vierailu voi vie-
dä yhtä pitkälle. Museoissa Beaton on kiin-
nostunut enemmän siitä, mikä kerrotaan suurel-
le yleisölle. Mitä sisällytetään "suureen kerto-
mukseen" ja mitä ei. Tämä näkyy myös hänen
sarjakuvissaan: usein niissä kiinnitetään hu-
miota jonkun saamaan ansaitsemattomaan
kunniaan tai nostetaan unhoon jäänyttä an-
saitsemaansa arvoon.

Syksyllä julkaistu kirja näyttää aloittaneen
uuden vaiheen Beatonin uralla: hän kertoo si-
vuillaan tarrantuneensa työtarjoukseen, joka vaa-
tii pitkäjänteistä työskentelyä. Tästä syystä pos-
taustahti on hidastunut, jos ei jopa pysähtynyt
joksikin aikaa. *Hark! A vagrantin* koukkuun
jääneille on onneksi tarjolla bloggausta luon-
noksista ja Katen kuulumisista yleisemmin. ●

Kate Beaton:

www.harkavagrant.com

Hark! A vagrant!, Drawn & Quarterly, 2011

Lähteet:

www.harkavagrant.com

www.drawnandquarterly.com

www.smithsonianmag.com